

Apstiprināts: Luminor Bank AS Valde

Apstiprināts: 01.10.2017.

Stājas spēkā: 01.10.2017.

Rīkojumu izpildes politika (Darījumiem ar finanšu instrumentiem)

1. VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

- 1.1. Šī AS Luminor banka Rīkojumu izpildes politika (Darījumiem ar finanšu instrumentiem) (turpmāk – **Politika**) nosaka Luminor Bank AS (turpmāk – **Banka**) klientu, kuriem piešķirts privāta vai profesionāla klienta statuss (turpmāk – **Klients**), rīkojumu darījumiem ar finanšu instrumentiem (turpmāk – **Rīkojums**) izpildi, tajā skaitā nosaka un raksturo Rīkojumu izpildes faktorus un to relatīvo nozīmību, izpildes veidus un vietas, konkrētā to izvēles pamatojumu, nosaka prioritātes principus un izpildes termiņus un apraksta Rīkojumu apvienošanas un sadalīšanas kārtību. Politika netiek piemērota klientiem, kuriem piešķirts tiesīga darījumu partnera statuss.
- 1.2. Rīkojumu izpildes gaitā Banka veic visus iespējamus pasākumus, lai sasniegtu pēc iespējas labāko rezultātu Klientam (turpmāk – **Labākais rezultāts**). Banka izpilda Rīkojumus saskaņā ar Latvijas Republikas Finanšu instrumentu tirgus likumu un šo Politiku.
- 1.3. Pieņemot Rīkojumu, ja no Klienta nav saņemti tā izpildes īpaši norādījumi, Banka izvērtē, kā izpildīt Rīkojumu, lai sasniegtu Labāko rezultātu. Šis vērtējums balstās uz turpmāk minētajām Rīkojumu izpildes vadlīnijām, kas attiecas uz šādiem finanšu instrumentiem:
 - pārvedamie vērtspapīri;
 - ieguldījumu fondu apliecības, t.sk. biržās tirgotie ieguldījumu fondi (turpmāk – **ETF**);
 - biržās tirgotie atvasinātie finanšu instrumenti, t.i. atvasinātie finanšu instrumenti, kas tiek tirgoti regulētos tirgos un/vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmās (turpmāk – **MTF**);
 - ārpusbiržas atvasinātie instrumenti, t.i. atvasinātie finanšu instrumenti, kuru izpilde nenotiek regulētā tirgū un/vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmās (turpmāk – **OTC**);
 - strukturētie finanšu instrumenti.

2. ATKĀPES NO POLITIKAS

- 2.1. Ja Klients ir Bankai devis īpašus norādījumus attiecībā uz iesniegto rīkojumu, šie norādījumi tiks izpildīti pēc iespējas precīzi, neatkāpjoties no tajos uzskaitītajiem nosacījumiem. Vienlaikus Banka skaidri un nepārprotami brīdina Klientu par to, ka īpašo norādījumu izpildes rezultātā Banka ir atbrīvota no pienākuma nodrošināt Labāko rezultātu saskaņā ar Politikā aprakstītajiem noteikumiem. Attiecībā uz īpašiem norādījumiem, kas skar tikai noteiktas Rīkojuma daļas, Labākā rezultāta nosacījums turpina attiekties uz pārējām Rīkojuma daļām.

3. RĪKOJUMU IZPILDES FAKTORI UN TO RELATĪVĀ NOZĪMĪBA

- 3.1. Banka, izpildot Rīkojumus uz Klienta rēķina, lai izsvērtu Politikas 3.2.punktā minēto faktoru nozīmīgumu, ņem vērā šādus kritērijus:
 - Klienta statuss (privāts vai profesionāls klients);
 - Rīkojumam piemērojamas pazīmes;

- Rīkojumā norādītajam finanšu instrumentam(-iem) piemītošas pazīmes (īpaši attiecībā uz OTC finanšu instrumentiem);
 - iespējamai Rīkojuma izpildes vietai piemītošas pazīmes.
- 3.2. Nosakot Rīkojuma Labākā rezultāta izpildes veidu, Banka ņem vērā šādus faktorus:
- finanšu instrumenta cena;
 - Rīkojuma izpildes izmaksas;
 - Rīkojuma izpildes ātrums;
 - Rīkojuma izpildes un norēķinu iespējamība;
 - Rīkojuma apjoms un saturs.
- 3.2.1. **Finanšu instrumenta cena:** Banka uzskata šo faktoru par visnozīmīgāko Rīkojuma izpildē neatkarīgi no Klienta statusa. Rīkojums tiek izpildīts atbilstoši tirgus nosacījumiem un saskaņā ar iesniegšanas laika prioritātes principu, kas aprakstīts Politikas 5.1.punktā.
- 3.2.2. **Rīkojuma izpildes izmaksas:** šīs izmaksas veido daļu no kopējās darījuma ar finanšu instrumentiem norēķina summas. Nozīmības ziņā Rīkojumu izpildes izmaksas tiek uzskatītas par otru nozīmīgāko faktoru pēc finanšu instrumenta cenas. Banka izvēlas tādas Rīkojumu izpildes vietas, kurās Rīkojumu izpildes izmaksas ir viszemākās un ir savstarpēji salīdzināmas.
- 3.2.3. **Rīkojuma izpildes ātrums:** ņemot vērā svārstīguma (*volatility*) ietekmi uz cenām un tirdzniecības apjomu, Rīkojuma izpildes ātrums var atstāt nozīmīgu ietekmi uz galīgo darījuma norēķinu summu. Tas var būt jo īpaši svarīgi tad, ja Rīkojums iesniegts par lielu apjomu, neatkarīgi no tā, vai Klientam ir profesionāla vai privāta klienta statuss. Taču jebkurā gadījumā Rīkojumi saistībā ar vienas un tās pašas kategorijas finanšu instrumentiem izpildāmi saskaņā ar iesniegšanas laika prioritātes principu neatkarīgi no Klienta statusa, Rīkojuma apjoma, satura un citiem apstākļiem.
- 3.2.4. **Rīkojuma izpildes un norēķinu iespējamība:** Banka izvēlas tās Rīkojumu izpildes vietas, kurās Rīkojuma izpildes un norēķinu iespējamība ir visaugstākā.
- 3.2.5. **Rīkojuma apjoms un saturs:** Banka cenšas atklāt Rīkojumu izpildes vietas ar augstāko likviditāti un līdz ar to arī labāko Rīkojuma izpildes potenciālu, un Bankai ir tiesības piemērot atšķirīgas komisijas atkarībā no Rīkojuma apjoma. Bankai ir tiesības pēc saviem ieskatiem noteikt Rīkojuma minimālo un maksimālo apjomu atsevišķiem finanšu instrumentiem, ņemot vērā vispārējo tirgus praksi un izmaksas, kas varētu rasties. Visos citos gadījumos Rīkojuma apjoms un saturs nekādā veidā neietekmē tā izpildi atbilstoši Klientam vislabvēlīgākajiem noteikumiem.
- 3.3. Banka vērš Klienta uzmanību uz to, ka Labākais rezultāts neaprobežojas ar finanšu instrumenta cenu, bet ietver arī Rīkojuma izpildes un norēķinu izmaksas, ātrumu un iespējamību. Privātiem klientiem kopējā norēķinu summa, kas jāmaksā Klientam, parasti ir izšķirošais faktors izpildes metodes izvēlē; tas nozīmē, ka tādi faktori kā ātrums, izpildes un norēķinu iespējamība kļūst nozīmīgāki par cenu un izmaksām tikai tad, ja palīdz sasniegt Labāko rezultātu. Pat gadījumā, ja finanšu instrumenta cena šķietami nav vislabākā, šis apstāklis ne vienmēr nozīmē, ka Rīkojums nav izpildīts atbilstoši Klientam vislabvēlīgākajiem nosacījumiem.
- 3.4. Gadījumos, kad tiek slēgts OTC atvasinātais finanšu instrumentu darījums, tiek uzskatīts, ka Labākais rezultāts sasniegts, ja Klients (i) pieprasa cenu OTC atvasinātajam finanšu instrumentam, kas ir pielāgots konkrētā Klienta vajadzībām un (ii) apspriež ar Banku un vienojas par šāda OTC darījuma unikālo struktūru (kas iekļauj sevī, bet neaprobežojas ar cenu). Nosakot Klienta vajadzībām pielāgota atvasinātā finanšu instrumenta cenu, Banka ņem vērā, cita starpā, līdzīgu finanšu instrumentu tirgus cenas, tirgus procentu likmes, tā pamatā esošas aktīvu klases, atvasinātā finanšu instrumenta likviditāti, darījuma sarežģītību, darījumu partnera risku, tajā skaitā kredītrisku, kapitāla izmaksas un darījuma izmaksas.

3.5. Banka atklāj informāciju par kopējo summu, kuru Klients maksā par finanšu instrumentu, ieskaitot visus saistītos maksājumus, komisijas un izmaksas, kā arī citus izdevumus, kas maksājami ar Bankas starpniecību, vai gadījumā, ja maksājamo summu nav iespējams noteikt, pamatojumu kopējās maksājuma summas aprēķinam, lai ļautu Klientam pārbaudīt šo summu.

3.6. Gadījumos, kad Banka izpilda rīkojumus no profesionāliem klientiem, attiecīgo profesionālo klientu instrukcijas parasti ir sarežģītākas. Rezultātā tiek veikts papildu novērtējums, lai sasniegtu pēc iespējas Labāko rezultātu (Turpmāk skat. 4.1. Punktu). Piemēram, ja rīkojuma apjoms var ietekmēt finanšu instrumenta cenu, rīkojuma izpilde var notikt noteiktā laika posmā, nevis vienā konkrētā gadījumā.

4. RĪKOJUMU IZPILDES VEIDI UN VIETAS UN TO IZVĒLES PAMATOJUMS

4.1. Banka izvēlas Rīkojumu izpildes vietas, ņemot vērā šādus apstākļus:

- likviditāte un pieejamība citiem tirgus dalībniekiem;
- cenas veidošanās caurskatāmība;
- Rīkojuma izpildes ātrums;
- Rīkojuma izpildes izmaksas;
- Rīkojuma apjoma ierobežojumi.

4.2. Banka var izpildīt Rīkojumus sekojošos veidos:

- izpildot Rīkojumu regulētā tirgū;
- izpildot Rīkojumu ar MTF palīdzību;
- nododot Rīkojumus citām kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām;
- darbojoties kā starpnieks starp Klientu, kas pērk, un Klientu, kas pārdo finanšu instrumentu (pārdošana no viena klienta otram);
- kļūstot par vienu no pusēm darījuma daļai vai visam darījumam (pārdošana uz sava rēķina).

4.2.1. Rīkojumi par tādu finanšu instrumentu pirkšanu un pārdošanu (piemēram, akcijas, nākotnes līgumi (*futures*), iespēju līgumi (*options*), ETF), kas tiek tirgoti un oficiāli kotēti regulētajos tirgos vai MTF, vai nu tiešā veidā no Bankas, vai izmantojot trešo pušu starpniecību, vienmēr tiek nodoti izpildei attiecīgajā regulētajā tirgū vai MTF, kas ir uzskaitītas Politikas 1.pielikumā. Ja finanšu instrumenti tiek pirkti/pārdoti vairākās tirdzniecības sistēmās un visas Rīkojumu izpildes vietas atbilst noteiktajām prasībām, un jebkurā no tām pēc būtības iespējams panākt Klientam Labāko rezultātu, Banka izpilda Rīkojumus tajos regulētajos tirgos vai MTF, kuriem Bankai ir tieša piekļuve. Minēto finanšu instrumentu pirkšana un pārdošana var notikt ārpus regulētajiem tirgiem un MTF, ja Klients tam devis iepriekšēju piekrišanu.

4.2.2. Rīkojumi par tādu parāda vērtspapīru (obligāciju) pirkšanu un pārdošanu, kuri ir iekļauti regulētajā tirgū tirgojamo instrumentu sarakstā normatīviem un informācijas atklāšanas nolūkiem un kuru apjoms regulētajos tirgos (biržās) ir neliels, parasti tiek izpildīti ārpus biržas tirgū (OTC).

4.2.3. Rīkojumus par tādu finanšu instrumentu pirkšanu un pārdošanu, kas netiek tirgoti regulētajos tirgos vai MTF, kuru biedrs ir Banka, Banka nodod izpildei citām kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām. Bankas pienākums veikt visus saprātīgos pasākumus, lai nodrošinātu Labāko rezultātu, attiecas arī uz Klienta Rīkojumu izpildi ar šādu kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību starpniecību.

4.2.4. Rīkojumi par ieguldījumu fondu apliecībām tiek izpildīti pie attiecīgā ieguldījumu fonda pārvaldnieka vai pie ieguldījumu sabiedrības, kas rīkojas kā attiecīgā ieguldījumu fonda starpnieks.

4.2.5. Ja Banka saņem Rīkojumus par viena un tā paša finanšu instrumenta pirkšanu un pārdošanu un šos Rīkojumus iespējams savietot Bankas iekšienē, Rīkojumus Banka izpilda, noslēdzot darījumu Klientu vārdā. Banka šajā situācijā aizstāv Klientu intereses ar tādu pašu rūpību kā gadījumā, ja Rīkojumi tiktu automātiski savietoti

tirdzniecības sistēmā, un nosaka finanšu instrumentu cenu atbilstoši tirgus cenai vai, ja tirgus cena nav pieejama, nosaka cenu, kas ir saprātīga attiecīgajā brīdī pastāvošai tirgus situācijai.

- 4.2.6. Klienta vajadzībām pielāgotu OTC finanšu instrumentu darījumu gadījumos, Banka ir šādu darījumu partneris un nodrošina Klientam taisnīgu šādu finanšu instrumentu cenu saskaņā ar Politikas 3.4. punktā minētajiem principiem.
- 4.3. Ja Rīkojumu nav iespējams izpildīt tādu iemeslu dēļ, kas atrodas ārpus Bankas ietekmes sfēras, Rīkojums netiek izpildīts.
- 4.4. Ja Rīkojumu nav iespējams izpildīt Rīkojumu izpildes vietās, kas uzskaitītas Politikas 1.pielikumā, tādu iemeslu dēļ, kas atrodas ārpus Bankas ietekmes sfēras, Rīkojums var tikt izpildīts jebkurā citā Rīkojumu izpildes vietā.
- 4.5. Banka necenšas izmantot maksimāli iespējamo Rīkojumu izpildes vietu skaitu, tomēr šim skaitam jābūt pietiekošam, lai nodrošinātu Rīkojumu izpildi atbilstoši Klientam vislabvēlīgākajiem nosacījumiem.
- 4.6. Banka regulāri pārskata izraudzīto Rīkojumu izpildes vietu sarakstu, ņemot vērā noteikumu par Rīkojumu izpildi atbilstoši Klientam vislabvēlīgākajiem nosacījumiem, un salīdzina tās ar citām iespējamām Rīkojumu izpildes vietām.
- 4.7. Aktuālais izpildes vietu saraksts ir šīs Politikas pielikums un tiek publicēts Bankas mājaslapā www.luminor.lv. Informācija par izpildes vietu izmaiņām tiek sniegta nekavējoties, atjaunojot to Bankas mājaslapā.

5. PRIORITĀTES PRINCIPI UN RĪKOJUMU IZPILDES LAIKS

- 5.1. Līdzīgi Klientu Rīkojumi tiek izpildīti atbilstoši laika prioritātes principam, tas ir – to saņemšanas secībā, ja vien attiecīgā Rīkojuma noteikumi un (vai) pastāvošie tirgus apstākļi nepadara šī principa piemērošanu neiespējamu, vai Klienta intereses neprasa citu rīcību. Klientu Rīkojumi tiek izpildīti pirms Bankas darījumiem.
- 5.2. Gadījumos, kad Klients nav devis īpašus norādījumus, Banka uzsāk Rīkojuma izpildi nekavējoties pēc tā saņemšanas no Klienta.
- 5.3. Rīkojumu saņemšana un apstrāde ir atkarīga no to iesniegšanas veida, tāpēc Banka informē un brīdina Klientu, ka Rīkojumu iesniegšanas secība ne vienmēr nozīmē secību, kādā Banka apstrādā Rīkojumus un sāk to izpildi.
- 5.4. Ja Rīkojums tiek iesniegts Bankas filiālē vai izmantojot Bankas attālinātās pieejas sistēmas (internetbankas) pakalpojumus, tad šāds dokuments var tikt apstrādāts salīdzinoši ilgāk pirms tā nodošanas izpildei, nekā Rīkojums, kas ir iesniegts, izmantojot tālruni vai tirdzniecības sistēmu.
- 5.5. Ja Klienta Rīkojums tiek saņemts ārpus Bankas un (vai) tirdzniecības vietas darba laika, Rīkojums tiek izpildīts pēc tam, kad Banka un (vai) tirdzniecības vieta atsāk darbu.

6. RĪKOJUMU APVIENOŠANA UN SADALĪŠANA

- 6.1. Parasti Banka izpilda katra Klienta Rīkojumu atsevišķi un neapvieno viena Klienta Rīkojumu ar cita Klienta Rīkojumu vai ar darījumiem, kurus Banka veic uz sava rēķina.
- 6.2. Neskatoties uz 6.1.punktā minēto, Bankai ir tiesības apvienot viena Klienta Rīkojumus ar citu Klientu (privātpersonu vai uzņēmumu, kas ir vai nav saistīti ar Banku) Rīkojumiem vai darījumiem, kurus Banka veic uz sava rēķina, ievērojot šādus noteikumus un nosacījumus:
 - 6.2.1. Banka uzskata, ka Labāko rezultātu iespējams sasniegt, apvienojot Klienta Rīkojumu ar citu Klientu Rīkojumiem; un

- 6.2.2. maz ticams, ka apvienošana varētu atstāt negatīvu ietekmi uz kādu no Klientiem, tomēr ar šo Klienti tiek informēti par to, ka Rīkojumu apvienošana atsevišķos gadījumos var atstāt negatīvu ietekmi.
- 6.3. Ja apvienotais Rīkojums tiek izpildīts tikai daļēji: (a) šāda darījuma sadalīšana starp Klientiem notiek proporcionāli, ņemot vērā apvienoto Rīkojumu vidējo cenu, un (b) Klienta Rīkojumiem tiek dota priekšroka salīdzinājumā ar Bankas darījumiem.
- 6.4. Ja Banka ir apvienojusi Klientu Rīkojumus un apvienotais Rīkojums tiek izpildīts pilnībā, pēc darījuma izpildes, kad Banka saņem finanšu instrumentus un (vai) naudas līdzekļus, Banka pārdala saņemtos finanšu instrumentus un (vai) naudas līdzekļus proporcionāli apvienoto Rīkojumu apjomiem.
- 6.5. Banka var sadalīt Klienta Rīkojumus, ja Banka pamatoti uzskata, ka Klients necietīs nekādus zaudējumus šādas sadalīšanas rezultātā, tomēr atsevišķos gadījumos Klienta Rīkojums var tikt izpildīts par zemāku cenu, nekā tas būtu gadījumā, ja Klienta Rīkojums netiktu sadalīts.

7. NOSLĒGUMA NOTEIKUMI

- 7.1. Banka pastāvīgi uzrauga Politikas aktualitāti un, atklājot tajā jebkādas trūkumus vai neprecizitātes, nekavējoties tos izlabo. Banka pastāvīgi uzrauga un analizē, vai Politikā norādītās Rīkojumu izpildes vietas nodrošina Klientam Labāko rezultātu un vai Politikā nepieciešams ieviest uzlabojumus.
- 7.2. Politika tiek pārskatīta vismaz reizi gadā vai saistībā ar būtiskām izmaiņām finanšu instrumentu tirgū, kā arī katru reizi, kad notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē Bankas spēju nodrošināt Klientam Labāko rezultātu. Banka informē Klientus par būtiskām izmaiņām Rīkojumu izpildes politikā, ievietojot Politikas atjaunināto versiju Bankas interneta vietnē: www.luminor.lv un nodrošinot tās pieejamību Bankas ieguldījumu un ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanas vietās pēc pieprasījuma.

1.pielikums

RĪKOJUMU IZPILDES VIETAS

1. Banka ir NASDAQ OMX Riga, NASDAQ OMX Tallinn un NASDAQ OMX Vilnius biržas biedrs, tāpēc tai ir tieša piekļuve šīm tirdzniecības vietām.
2. Banka informē Klientu, ka Rīkojumus iespējams izpildīt arī tādās izpildes vietās, kas nav minētas šajā Politikas pielikumā, ar nosacījumu, ka tas nemazina Bankas iespēju sasniegt Klientam labāko iespējamo rezultātu atbilstoši Politikas noteikumiem.

Rīkojumu izpildes vieta	Pārvedami vērtspapīri				Strukturētie finanšu instrumenti
	Baltijas valstu uzņēmumu akcijas	Pārējās akcijas	Obligācijas	Ieguldījumu fondu apliecības, t.sk. ETF	
NASDAQ OMX Riga	x				
NASDAQ OMX Tallinn	x				
Luminor Bank AB	x	x	x	x	
AS „SEB banka”			x		
„Swedbank” AS			x		
DNB Asset Management S.A.				x	
Nordea Bank AB (publ). Finnish Branch				x	x
Nordea Bank AB	x	x		x	
East Capital International AB				x	
Nordea Investment Funds S.A.				x	

Rīkojumu izpildes vieta	Rīkojumi par finanšu instrumentiem, kas netiek tirgoti regulētajos tirgos un daudzpusējās tirdzniecības sistēmās (MTF) un kas tiek saņemti ar DNB Trade platformas starpniecību
Luminor Bank AB, tai darbojoties kā sistemātiskajam internalizētājam	x

Rīkojumu izpildes vieta	Atvasināto finanšu instrumentu darījumi ¹		
	Valūtas maiņas atvasinātie instrumenti (nākotnes līgumi, mijmaiņas darījumi, iespējas līgumi)	Procentu likmju atvasinātie instrumenti (mijmaiņas darījumi, iespējas līgumi)	Preču atvasinātie instrumenti (mijmaiņas darījumi, iespējas līgumi)
DNB Bank ASA, Oslo	x	x	x
Barclays Bank, London	x		

¹ Banka šiem instrumentiem var nodrošināt Rīkojumu izpildi arī patstāvīgi, slēdzot darījumus savā vārdā.